

Pessimisme de la intel·ligència, optimisme de la voluntat

written by Francesc Pomés Martorell | 23 de novembre de 2023

Deia Gramsci: *Soc pessimista per intel·ligència, però optimista per voluntat*, de fet citant a Romain Rolland, i no he trobat una millor manera d'expressar quin és el meu pensament avui.

La intel·ligència, per poca que hom en tingui, ens diu que hem perdut la batalla mal culminada el 2017 i que les forces autoanomenades independentistes s'han rendit a canvi de recuperar els presoners, veurem quants i quins, i de tornar a la baralla gallinàcia per veure qui és el millor masover de l'Estat espanyol a Catalunya. Han triat l'amo bo, en lloc del dolent, per continuar sent esclaus.

Des del 1714 la història sembla una repetició constant del mateix: Espanya prova de construir la seva nació única i centralista eliminant els altres pobles amb personalitat nacional de la península, o reduint-los a un fet folklòric, i els catalans, bascos i gallecs ens resistim a desaparèixer malgrat ser derrotats una vegada i una altra. El catalanisme del segle XIX i principis del XX va provar de reformar Espanya per apropar-la als models democràtics europeus. No se'n va sortir perquè la societat espanyola no tenia cap tradició democràtica i no volia anar en aquest sentit i perquè l'Estat s'havia convertit en una força poderosa de la qual una part important de les classes dominants se n'havien apropiat i n'havien fet l'origen de molts dels seus negocis i poder, recolzats en la judicatura, l'alt funcionariat, l'exèrcit i els cossos de seguretat.

Semblava que alguna cosa havia canviat en el catalanisme

majoritari quan la sentència de l'Estatut del Tribunal Constitucional (2010) va certificar que la via autonòmica iniciada el 1978 no tenia cap recorregut endavant, només enrere. L'Estat va deixar clar que això de les autonomies només era una enganyifa, profitosa per a la classe política que disposava de més càrrecs a repartir, però que no hi hauria cap autonomia real fora de les línies que marqués l'Estat. La dissolució del Parlament de Catalunya i el cessament del president de la Generalitat, fetes amb una interpretació matussera i contrària als principis democràtics més elementals, emparant-se en un article de la *Constitución*, el 155, que no preveu res d'això, va acabar amb qualsevol esperança que s'hagués dipositat en el desenvolupament de l'estat autonòmic cap a més quotes d'autogovern i de descentralització.

La novetat va ser que llavors el catalanisme majoritari va parlar clarament en termes de sobirania i d'exercici del dret d'autodeterminació posant com a objectiu la independència del país, la qual cosa va portar a les mobilitzacions de masses més grans que s'havien vist a Europa des de finals de la II Guerra Mundial. La gent hi era i estava disposada a lluitar per la independència, malgrat tenir tot un Estat en contra i la indiferència de la resta d'estats. Els partits es van veure obligats a seguir, malgrat ells mateixos, el rumb que marcava la gent al carrer però, com sabem ara, mai es van creure que l'objectiu real fos la independència, només pretenien negociar en una posició de força amb l'Estat espanyol unes millors condicions per romandre a l'Estat. Enfront es van trobar un mur que no va acceptar cap mena de negociació i arribats aquí, al tot o res, els partits no havien preparat res i es van rendir. Uns tornant immediatament a la cleda espanyola i fent-se garants de la governabilitat d'Espanya i altres exiliant-se i mantenint la bandera independentista, tot i no fer res per aconseguir-la, per finalment també abandonar-la. Ara el centre del problema ja no era la independència, sinó la lluita antirepressiva que sobretot va prioritzar, prioritza, als

polítics dels partits, no pas als ciutadans de carrer.

Tot ha culminat amb el pacte d'investidura que Junts i ERC, la CUP s'ha perdut a si mateixa, han signat i que portarà a la investidura del candidat del PSOE. Investidura recolzada per unes quantes molles sense cap transcendència real per al país: no toca res de les causes del dèficit fiscal inaguantable, no assegura res per a la pervivència de la nostra llengua i cultura, llevat de poder parlar –victòria pírrica– català al *Congreso*, i potser al Parlament Europeu, i deslliurar els presos, si ho permet l'estat profund espanyol. El projecte d'amnistia és a més una constatació de la humiliació que han acceptat. El preàmbul diu més que totes les falses declaracions que uns i altres fan i faran per no dir clarament la realitat: hem tornat a perdre! En podeu llegir una anàlisi d'aquest preàmbul aquí: [Amnistia o el Vivan las caenas, català!](#)

Ho repeteixo perquè cal: hem tornat a perdre!!! El pacte actual d'investidura suposa per part dels partits majoritaris de l'independentisme, l'abandonament, explícit o implícit, de l'objectiu independentista, almenys a curt o mitjà termini. Em temo que no dic res de nou si afirmo que aquest mai havia estat el seu objectiu real, però havien fet creure a molts ciutadans que sí que ho era i alguns d'ells han pagat i paguen car haver-los cregut. Han posat, una altra vegada, els seus interessos personals i com a classe política per damunt dels interessos de la majoria de ciutadans. Ja no queda res de la jornada del 1r d'Octubre, un moviment ciutadà del qual ens hem d'enorgullir, o de la falsa declaració d'independència del dia 27 d'octubre del 2017. Si fossin polítics honestos, cosa que ja ens han demostrat moltes vegades que no són, renunciarien a tornar-ne a parlar si no és per reconèixer el seu fracàs. El pitjor és que també hem descobert, amb els darrers governs de la Generalitat, que la classe política catalana és incompetent i incapaç de gestionar res amb un mínim de professionalitat. No serveixen ni per fer de gestors i han adquirit els mateixos

vicis partidistes que té l'Estat espanyol, i han convertit l'administració pública en una borsa de treball per al partit governant.

No és pas casualitat que tot això passi quan els ciutadans ja els hem començat a demostrar que no ens enganyaran més: els resultats desastrosos d'ERC i Junts a les darreres eleccions generals espanyoles els han entomat, gràcies a una circumstància favorable al *Congreso*, no pas assumint responsabilitats personals i polítiques, sinó per tirant la bola endavant i pactar amb el PSOE. Ho intentaran vendre, com han fet en altres ocasions, de moltes maneres: els d'ERC amb uns acords concrets que s'han revelat en molts pocs dies com a fum, com el pretès traspàs integral de Rodalies, o una quitança petita del deute que ha generat el propi Estat, o unes inversions que fa anys que mai s'han complert. Cap canvi estructural. Junts pretén vendre un acord *històric*, diuen, que només és un reguitzell de la llista de desacords que mantenen amb el PSOE, un pretès mediador internacional i l'amnistia, que malgrat els escarafalls és un punt i final del procés que ens va portar al 2017 i que, en no haver-hi cap canvi real en l'estructura profunda de l'Estat, serà pa per avui i gana per a demà, perquè no reconeix la legitimitat de l'exercici del dret d'autodeterminació i, per tant, qui ho continuï intentant serà sotmès a la mateixa persecució judicial i de tot tipus que ja hem patit.

Si heu arribat fins aquí, ara ja enteneu perquè parlava de pessimisme de la intel·ligència. L'anàlisi de la realitat, sense subterfugis, ni creences en líders messiànics, no enganya. Hem perdut un nou embat i estem més sols que mai: a l'Estat, Euskadi mercès al concert econòmic i els traspàsos aconseguits, viu ja com quasi un estat independent a l'espera de temps millors per fer la independència i ningú s'atreveix a plantejar la desigualtat de tracte que rep com un problema per a la resta; en l'àmbit internacional hem après que ningú mourà un dit per nosaltres, cosa ben lògica si nosaltres mateixos

som incapaços de fer cap pas real cap a la independència. És absurd esperar cap reconeixement si nosaltres no fem primer el pas de proclamar-la i mantenir-la. El pitjor és que els canvis demogràfics i la globalització ens juguen també en contra, i comencem a ser una minoria dintre del nostre propi territori. La pròpia evolució històrica afavoreix la nostra desaparició com a poble. Almenys els partits haurien de tenir l'honestedat política de dir les coses pel seu nom. Si no creuen que puguem fer la independència, per les raons que siguin, que ens les expliquin i que assumeixin que han decidit deixar de lluitar per fer-la efectiva, almenys de moment. Som aquí, ens agradi sentir-ho, o no.

Però la frase de Gramsci amb la qual encapçalàvem aquest article continuava i parlava també de l'optimisme de la voluntat. És a dir, davant d'una realitat dura i negativa, no n'hi ha prou de constatar la negror de la situació, cal mantenir la voluntat de combatre-la i actuar per canviar-la.

La necessitat de la independència per perviure com a poble, ni millor, ni pitjor que els altres, simplement diferent, és avui més incontestable que mai i ningú pot creure seriosament que això és possible dins de l'Estat espanyol i la concepció hegemònica que guia el seu projecte nacional, tant hi fa de dretes, com d'esquerres. Estem davant la confrontació entre dos projectes nacionals diferents i en casos així és molt difícil arribar a cap acord. O triomfa el projecte espanyol, o ens en sortim de construir el nostre propi projecte nacional. Espanya no acceptarà mai un projecte federal o confederal que respecti la sobirania dels pobles que la componen, simplement perquè el seu projecte és un altre, com ja hauríem de saber mirant la història dels darrers segles.

Seguint amb Gramsci, estem en uns temps, com els seus, en els quals *el vell món es mor. El nou triga a aparèixer. I en aquest clarobscur, sorgeixen els monstres.* Els monstres d'avui són el populisme, el neofeixisme, l'autoritarisme, el racisme i la xenofòbia, entre altres, embolcallats en una crisi

climàtica indefugible. La nostra independència és la nostra manera de tenir veu pròpia en aquest combat, des de la nostra modèstia i les nostres limitades forces. I a això no hi podem renunciar, ni caure en discursos que ens fan pitjors com a persones i com a poble.

Els independentistes hi som, continuem pensant que la independència és una manera d'aconseguir una societat més justa i solidària i de preservar la nostra veu entre els altres pobles del món. Es tracta d'aprendre dels errors comesos i continuar la lluita sobre noves bases. No podem tornar a fer confiança en persones i partits que ja ens han demostrat a bastament que no la mereixen.

Viure és lluitar, no pas com creuen alguns preocupar-se només d'ells mateixos, per fer un món millor i la nostra modesta contribució a això és ser independents, sense oblidar, com també deia Gramsci que *les il·lusions són les males herbes de la consciència col·lectiva*. No es tracta simplement de mantenir il·lusions, per molt necessàries que siguin, sinó de continuar bastint un projecte col·lectiu propi i no deixar el combat democràtic per assolir la independència. Tenim raons i voluntat per continuar-ho intentant, si cal al marge d'aquells que ja s'han rendit i ja només tenen la política del qui dia passa, any empeny.

No en traurem res de només llepar-nos les ferides i lamentar-nos de l'oportunitat perduda el 2017. Les coses van ser com van ser i no es pot tornar enrere, però el fracàs del 2017 ens va deixar també l'ensenyament de què quan un poble està decidit i actua col·lectivament és molt difícil deturar-lo, sobretot si no s'enganya respecte als líders i partits que el volen dirigir. El 1r d'Octubre, malgrat alguns, continua tenint la força de demostrar que un poble unit i decidit ho pot quasi bé tot. Si ho vàrem fer, res impedeix que ho tornem a fer. Per això ens cal l'optimisme de la voluntat, per seguir lluitant en circumstàncies difícils i que semblen impossibles de vèncer.

Si voleu, en parlem!